

mellem ærede Medlemmer og den høitærede Krigsminister, maatte kunne tyde paa, at vi endnu ikke vare bleene klare paa, hvilken Myndighed den ærede Minister har efter den nuværende Hærdning og hvilken ikke. Denne Diskussion skal jeg ikke komme dybt ind paa, Spørgsmaalet har interesseret mig, og jeg har kun ved disse Uttringer antydnet, at det vistnok var nødvendigt at faae konstateret, hvad vi vare enige om var Lov i den Forstand, for at vi saa meget som mulig kunde undgaa Diskussion om, hvad der er, og hvad der ikke er i saa Henseende. Naar der imidlertid fra det ærede Medlems (Bojsens) Side, der førte Diskussionen her i Thinget om dette Punkt, blev henvist til de Forudsætninger, der for hele Folkethinget laa til Grund for Hærtillæget af 25de Juli, vil jeg for mit Vedkommende nedlægge den allerbestemteste Indsigelse imod, at man i nogen Maade benytter mig til Fordel for de Meninger og Anskuelser, man har havt bagved dette Hærtillæg. Det tror jeg ialtfald, at Alle ville erkjende, at, naar man har skabt dette under Forhold, hvor man bestemt søgte at holde mig og mine Meningsfæller udenfor Tilblivelsen af dette Bæsen, og har paaberaabt sig, at det netop var for at komme bort fra de tidligere Forudsætninger, vilde det være besynderligt, om man nu, selv om man er i nogen Forlegenhed med Hensyn til Konsekvenserne deraf, vilde paaberaabe sig os til Fordel for sine egne formentlige Forudsætninger. Jeg veed ikke, hvilke Forudsætninger de Herrer i deres hemmelige Forhandlinger have havt med dette Hærtillæg. Jeg kjenner ikke deres Meninger, Anskuelser og Forudsætninger; men efter hvad der er oplyst, saa er en af Forudsætningerne for ette Hærtillæg, at jeg og mine Meningsfæller Intet maatte vide om, hvad der skulde gøres, og paa hvilke Forudsætninger det skulde hvile. Mulig der ogsaa var en anden, at det ikke skulde være den nuværende Krigsminister, der skulde gennemføre Loven. Altsaa, hvorledes de ærede Medlemmer faae de Forudsætninger og Meninger, som de kunne have havt, til at passe med hinanden, det vedkommer ikke mig, men jeg vil ikke paaberaabes i saa Henseende. Jeg vasker mine Hænder ligeoverfor Alt det vedkommende (Batter og Afbrydelse af Dam). Det gjør det ærede Medlem for Bornholms Amts 2den Valgkreds (Dam) ondt, det vilde interessere mig at høre det ærede Medlem udvilde for os, hvad der er Hærløvs i Danmark; jeg tror, at det ærede Medlem vil komme til at gaa sin militære Skole om igjen, inden han bliver færdig dermed. Men det interesserer mig som Medlem af den lovgivende Forsamling at komme paa det Næne med, hvad Lovgivningsmagten og den høieste Administration mener er Lov eller ikke. — De Grunde, som den ærede Kirke- og Undervisningsminister anførte for, at han ikke befattede sig med de Love, der nu næsten i en Mennefsaalder have staaet paa den politiske

Dagsorden, og hvortil Befolkningen føler, jeg tør sige, Arang, ere ikke for mig tilfredsstillende. Den ærede Minister staa nu med sin Anskuelse og tør forsikre os, at naar vi ikke gaa ind paa de og de Hovedpunkter, vil denne Regjering ingen Ting gjøre. Det er ikke uparlamentarisk; men jeg tror ikke, at det er en ganske hensigtsmæssig Fremgangsmaade at tilspidse sin Anskuelse i en enkelt Sætning angaaende saadanne store Love, istedetfor at forelægge dem, selv med den tilspidse Anskuelse i og forsøge at tage en Drøftelse af, hvorvidt disse Love gennem en Forhandling kunde faae en saadan Karakter, at man allesammen, idet man paa en passende Maade høier sig imod hinanden, kunne faae disse Spørgsmaal afgjorte. Havde den ærede Minister sagt, at det store Arbejde, man havde gjort sidst, var fremkommet saa sent, og da han af andre Grunde, af høiere Hensyn havde afløst sin Forgænger, har han ikke havt Tid til at kunne befatte sig med disse Spørgsmaal i det Omfang, at han endnu kunde forelægge os Noget. Men de Grunde, som den ærede Minister anførte for sin, jeg vil ikke sige Magelighed i denne Henseende, men for sin Eigeegylighed overfor disse Spørgsmaal, ere for mig i ingen Henseende under de nuværende Forhold tilfredsstillende. Jeg forklarer dem kun paa den Maade, at det er ikke den høitærede Regjeringens Onske endnu at gjøre et virkelig loyalt Forsøg paa en fortsat Forhandling om disse Spørgsmaal, for mulig at føre dem til en Ende, der kan være tilfredsstillende for Hovedparten af vort Folk. Man tager kun som Gjenstand for sin Lovgivervirksomhed de Spørgsmaal, som mindre interessere, eller som man med mere eller mindre Afsty forholder sig til i Befolkningen, men lader de Spørgsmaal ligge urørte fra Regjeringens Side, som man dog næsten forhandlede. Jeg havde antaget, at det havde været i Sagens Interesse at se disse Forhandlinger optagne. Naar den ærede Minister sagde, at man kunde faae disse Love, der vare frembragte ved privat Initiativ, saa eller saa, benægter jeg dette. Jeg havde, da jeg var med til at indbringe disse Forslag ifjor, ikke den sangviniske Forventning, at saa store Sager skulde komme igennem under forkvalede Partiforhold her og ved privat Initiativ; det private Initiativ kan give nogen Impuls til deres Forberedelse, men at det private Initiativ skulde frembringe saa store Reforme, anser jeg for meget vanskeligt. Derfor har jeg ikke næret denne sangviniske Forventning, men jeg nærede den Forventning om Arbeidet ifjor, at det skulde kunne forberede en fortsat Forhandling, mulig til Afgjørelse af disse Spørgsmaal, og det forekommer mig, at de Arbejder, der bleve gjorte saavel med Hensyn til Skolefagen som med Hensyn til Præstefagen, vare af en saadan Natur; det tror jeg ikke, man kan negte. Jeg vilde derfor have ønsket, at man for Sagens Skyld havde gjort Andet. Naar Ministeriet nu mener, at for